

HYYTÄVÄÄ HISTORIAA

Sten Enbom, *Kylmän välttämättömyys. Kylmätekniiikan voitonmarssi Suomessa. Suomen Kylmäyhdistys ja Kylmätuki Oy, Helsinki. 156 s.*

Teoksen nimi on itsevarmuudessaan tyrmäävä, mutta todennäköisesti totta. harva muu asia tässä maailmassa on niin kiusallisen välttämätöntä kuin kylmyys. Emme vain yleensä ajattele asiaa näin, koska ihminen pitää luonnostaan sopivan lämmintä oloa ihannetilanaan. Koska kylmän puute on johtanut moniin ongelmiin ennen kaikkea elintarvikkeiden käsittelyn ja jakelun yhteydessä, toi teknillinen kehitys mukanaan myös kylmäkoneet heti kun se suinkin oli mahdollista. Enbomin kirja kertoo tästä kehityksestä.

Kylmäkonemiehet ovat kaikkien tarvitsema mutta kuitenkin näkymätön osa Suomen infrastruktuuria. Hyvän mitatakaan kylmäkoneiden tarpeelle saa huomiosta, että maitotuotteiden vienti oli pitkään tärkeimpiä ulkomaanvaluutan lähteitä Suomelle, minkä lisäksi suurin osa suomalaisista sai pitkään elantonsa maataloustuotannosta. Kylien ja kartanoiden meijerit jäädytyskoneineen muodostivat tärkeän lenkin valkoisen kullan tarkoituksenmukaisessa tuotanto- ja jakeluketjussa, joka päättyi jo varhain edelleen jäädytettynä maitokauppan tiskille tai vientivarastoon. Voin vientivarasto Hangossa vuonna 1908 ja Valion voivarasto Helsingin Ruoholahdessa vuonna 1920 edustivat aikansa huipputekniikkaa. Harva tulee edes ajatelleeksi minkälaisia koneistoja valtavien elintarvikemäärien jäädyttäminen edellytti ja edellyttää vielä tänä päivänä.

Enbom on kirjoittanut kylmäkoneiden historian käsikirjan. Teoksen luettuaan tuntee itsensä ainakin hetken aikaa pieneksi kylmäkoneasiantuntijaksi. Teknillisten vaihtoehtojen ja alalla syntyneiden eri sovellutusten erittely valaisee selkeästi teollisuudenhaaran historiaa. Teoksessa on myös suhteellisen onnistuneesti seurailtu kylmäkoneiden kehityksen rinnalla samaan aikaan tapahtuvaa yhteiskunnallista muutosta. Kirjan paljaalle tekniikalle omistama huomio tuntuu toisinaan hieman paisutellulta varsinkin paikoin esiintyvän toiston takia. Kertautuvan teknillisen tiivistelmän tilan olisi voinut käyttää hienon kuvamateriaalin hyväksi. Kirjan kuvituksen suhteen on nähty vaivaa, mutta osa kuvista on saanut turhan pienen tilan. Joka aukeamalle liittyvien englanninkielisten tietoisuuskatkojen sijaan olisi ehkä voinut ajatella kirjan loppuun sijoituvaa käännošliitettä.

Lyhyet ja iskevät luvut ovat varsinkin kirjan alkupäässä löytäneet onnistuneesti sisältönsä ja otsikkonsa. Tällaista teosta lukee mielellään.

